

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากิจกรรมพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยของพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่พยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 แห่ง และปฏิบัติงานในแผนกัลยกรรม แผนกอายุรกรรม แผนกสูติ-นรีเวชกรรม และแผนกกุมารเวชกรรม โดยไม่คำนึงถึง อายุ วุฒิการศึกษา และสถานภาพสมรส ดังแสดงจำนวนประชากรในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามโรงพยาบาลและแผนกที่ปฏิบัติงาน

ที่ โรงพยาบาล	แผนกปฏิบัติงาน				รวม (คน)
	ัลยกรรม	อายุรกรรม	สูติ-นรีเวช กรรม	กุมารเวช กรรม	
1. มหาราชนครราชสีมา	30	14	6	8	58
2. สรรพสิทธิประสงค์					
คุบลราชธานี	24	10	4	10	48
3. ขอนแก่น	16	6	6	6	34
4. อุตรธานี	12	10	8	10	40
รวม	82	40	24	34	180

ตัวอย่างประชากร

ได้จากวิธีการดังนี้

1. กำหนดใช้จำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละแผนกของแต่ละโรงพยาบาล ร้อยละ 50 รวมได้จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 90 คน

2. สุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละแผนกของแต่ละโรงพยาบาล โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันโรค ด้านการรักษาพยาบาล และด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพของพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ สร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาเรื่องราว ขอบเขตการปฏิบัติงานของ - พยาบาลประจำการจากเอกสาร วารสาร รายงานการประชุม หนังสือคู่มือต่าง ๆ เช่น แนวทางการปฏิบัติงานโรงพยาบาลศูนย์ รายงานการสัมมนาวิชาการเรื่องการพยาบาลที่สนับสนุนการมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี 2543 ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข นอกจากนั้น ได้ศึกษาโดยการสังเกตและสัมภาษณ์บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์แผนกต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลทั้ง 4 ด้าน มาประกอบด้วย

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล 4 ด้าน คือด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันโรค ด้านการรักษาพยาบาล และด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย โดยกำหนดหัวข้อกิจกรรมหลักในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

1.1 การส่งเสริมสุขภาพกาย

- 1.2 การส่งเสริมสุขภาพจิต
2. ด้านการป้องกันโรค
 - 2.1 การให้ภูมิคุ้มกันโรค
 - 2.2 การเฝ้าระวังการเกิดโรค
 - 2.3 การแยกกักโรค
 - 2.4 การทำลายเชื้อ
3. ด้านการรักษาพยาบาล
 - 3.1 การรวบรวมข้อมูล
 - 3.2 การวินิจฉัยการพยาบาล
 - 3.3 การวางแผนการพยาบาล
 - 3.4 การปฏิบัติการพยาบาล
 - 3.5 การประเมินผล
4. ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ
 - 4.1 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย
 - 4.2 การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตใจ

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกำหนดคำตอบ คือปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลและไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

การปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลให้คะแนน	1
การไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลให้คะแนน	0

ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามนำสำหรับกิจกรรมพยาบาลแต่ละข้อ และแบบสัมภาษณ์นี้จะมีคู่มือสัมภาษณ์ประกอบด้วยกิจกรรมพยาบาลต่าง ๆ ใน 4 ด้าน และมีเกณฑ์การยอมรับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลในแต่ละข้อ โดยที่ผู้วิจัยจะถือว่า ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์ให้คำตอบตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ตามเกณฑ์ ข้อใดข้อหนึ่งหรือมีทั้งหมด ถือว่าได้ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล ตัวอย่างคู่มือสัมภาษณ์ - เป็นดังนี้

ลำดับที่	กิจกรรมพยาบาล	เกณฑ์ยอมรับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล
1.	ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	ก. บอกได้ถึงสุขภาพปากและฟันของผู้ป่วย
	1.1 ดูแลความสะอาดปากและฟันของผู้ป่วยในความรับผิดชอบ	ข. บอกวิธีทำความสะอาดปากและฟันของผู้ป่วยในความรับผิดชอบตามสภาพและอาการของโรค
		ค. ระบุปัญหาการดูแลความสะอาดปากและฟันของผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบ

การหาความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity)

การหาความตรงเชิงประจักษ์ของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน โดยกำหนดว่าจะต้องมีคุณวุฒิตรงกับคุณวุฒิข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้คือ

1. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการพยาบาล
2. เป็นผู้บริหารในหน่วยงานบริการพยาบาล
3. ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง คือหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล

รองหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล นักวิชาการพยาบาล

ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองทั้ง 10 ท่าน เพื่อแจ้งความประสงค์เกี่ยวกับการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาสิ่งต่อไปนี้คือ

1. พิจารณาข้อความที่ระบุ กิจกรรมพยาบาลในแต่ละด้านคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันโรค ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ
2. พิจารณาเกณฑ์ยอมรับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลแต่ละข้อ
3. พิจารณาความครอบคลุมชัดเจน และกระชับของข้อความที่ระบุกิจกรรมพยาบาลแต่ละข้อ

หลังจากนั้นเมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาทั้งหมด ได้นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุงตามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และคัดข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิตอบรับว่าใช้ได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันร้อยละ 80 จะถือว่าเป็นกิจกรรมพยาบาลที่สมบูรณ์ เกณฑ์การยอมรับสามารถตอบรับการปฏิบัติ หรือไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลนั้น ๆ ได้

การหาความเที่ยง (Reliability)

การหาความเที่ยงของผู้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ซึ่งหาความตรงตามเนื้อหาแล้วไปสัมภาษณ์พยาบาลซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่จะศึกษา คือพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามารัตน์ จำนวน 12 คน โดยใช้ผู้สัมภาษณ์ 2 คน เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลของพยาบาล 1 คน แล้วนำผลการสัมภาษณ์มาหาความเที่ยงของผู้สัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดมีคะแนน 1 จำนวน ใน 1 รายการ (Two-way analysis of Variance - one person per cell) ได้ค่าความเที่ยงของผู้สัมภาษณ์เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรทั้งหมดด้วยตนเองรวม 90 คน โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ดังนี้

1. กำหนดให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตัวอย่างผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบ 1 คน ที่พยาบาลให้การพยาบาลอย่างต่อเนื่องมากที่สุด เพื่อใช้ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่วนการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลด้านการป้องกันโรค จะให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ประเมินจากการดูแลที่ให้แก่ผู้ป่วยทั่ว ๆ ไป ในหอผู้ป่วยนั้น
2. ผู้สัมภาษณ์ใช้คำถามนำ (ดูในภาคผนวก ข.) สำหรับกิจกรรมพยาบาลแต่ละข้อ
3. เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลตามคำถามแต่ละข้อ ผู้สัมภาษณ์นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การยอมรับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล และตัดสินใจการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติ หรือไม่ได้ปฏิบัติในแบบสัมภาษณ์
5. ผู้สัมภาษณ์ถามถึงปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลในแต่ละข้อ เมื่อได้คำตอบจะกรอกลงในช่องรวบรวมปัญหาในแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ของผู้ระบุปัญหา

2.3 ข้อมูลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนกที่ปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง กับการปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย วิเคราะห์โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - Square)

สูตร

2.3.1 2x2 Fold Contingency Table

$$\chi^2 = \frac{N (AD - BC)^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

N = จำนวนคนตอบทั้งหมด

A = คำตอบที่ 1 ของกลุ่มที่ 1

B = คำตอบที่ 2 ของกลุ่มที่ 2

C = ค่าตอบที่ 1 ของกลุ่มที่ 2

D = ค่าตอบที่ 2 ของกลุ่มที่ 2

2.3.2 ทดสอบความเป็นอิสระหาค่าไคสแควร์โดยใช้ตารางการณั้จร

$$\chi^2_{(df)} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

f_o = ความถี่ที่ได้จากการปฏิบัติ

f_e = ความถี่ตามสมมติฐาน

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ